

OHOI

– Osaamista vuorohoitoon -hankkeesta uusia työkaluja vuorohoidon kehittämiseen

Miten tukisimme myöhäisinä iltoina hoidossa olevaa Venlaa ystävän löytämisessä? Milloin ihmeessä pääsisimme keskustelemaan asiasta omassa tiimissämme, kun joku meistä on aina pois tai auttamassa toisessa ryhmässä? Saisimmeko järjestettyä nopealla aikataululla vasukeskustelun Venlan vanhempien kanssa heidän vaihtelevista työvuoroistaan huolimatta?

Varhaiskasvatuspalveluissa työskentelevät tietävät, että mitä vähemmän on mahdollisuuksia yhteiseen keskusteluun työyhteisössä ja lapsen huoltajien kanssa, sitä haastavampaa on varhaiskasvatuksen toteuttaminen. Yhteisen keskusteluajan puute on tuttua erityisesti yksiköissä, joissa tarjotaan varhaiskasvatuspalvelua päiväajan lisäksi myös varhaisina aamuina, myöhäisinä iltoina, öisin tai viikonloppuisin – eli vuorohoidossa. Henkilöstön työvuorot hajaantuvat laajalle aikavälille, samoin lasten hoitoajat. Työntekijät eivät kohtaa välttämättä toisiaan ja myös lasten vanhempien kohtaaminen voi vaatia järjestelyjä. Mitkään olosuhteista johtuvat tekijät eivät kuitenkaan vapauta henkilöstöä toteuttamasta lapsen yksilölliseen suunnitelmaan pohjautuvaa ja lapsia tasaveroisesti kohtelevaa varhaiskasvatusta. Se on jokaisen lapsen oikeus riippumatta siitä, mihin kellonaikoihin hän on varhaiskasvatuspalveluiden piirissä tai missä muodossa sitä järjestetään.

Keski-Suomen alueella vuosina 2015-2016 toteutetun OHOI-hankkeen myötä vuorohoidon henkilöstö sai mahdollisuuden arvioida ja kehittää ammattitaitoaan ja työskentelyyn liittyviä käytäntöjä. Hankkeen tavoitteita, osaamisen ja työhyvinvoinnin edistämistä, lähestyttiin erityisesti varhaiskasvatuksen perustehtävän näkökulmasta. Hankkeen puitteissa järjestettiin henkilöstökoulutuksia, esimiesten neuvottelupäiviä, kuntatyöpajoja ja seminaareja. Tilaisuuksiin on liittynyt paitsi asiantuntijoiden puheenvuoroja, myös vuorovaikutteista työskentelyä pienryhmissä

sekä koulutuksen teemoihin liittyvää työskentelyä osallistujien omassa työyhteisöissä.

Prosessin käynnistys työn kehittämiseksi

Hankkeen toteuttajat toivovat, että OHOI-hanke toimii ponnahduslautana kunnissa, yksiköissä, lapsiryhmissä, tiimeissä, kasvatusyhteistyössä ja kunkin työntekijän henkilökohtaisina prosesseina tapahtuvalle pitkäkestoiselle kehittämistyölle. Yksi keskeinen työväline, joka hankkeen aikana tähän tarkoitukseen luotiin, on Vuorohoidon raamit. Raamit syntyivät yhteistyössä alueen varhaiskasvatusjohtajien kanssa. Haluttiin ”kättä pidempää” vuorohoidon pulmakohditen ratkaisemiseen. Toivottiin myös joiltakin osin käytäntöjen yhtenäistämistä eri puolilla Suomea. Raameihin on koottu keskeisiä varhaiskasvatuspalvelun asioita, mutta kiintopiste on erityisesti vuorohoidon näkökulmassa. Raamit eivät ole normi, vaan ne on tarkoitettu kunnissa tehtävien keskustelujen ja ratkaisujen pohjaksi. Vuorohoidon raamit koostuvat neljästä eri osa-alueesta: kuntatasolla yleisesti tiedotettavat asiat, huoltajien ja työntekijöiden välinen kasvatusyhteistyö, varhaiskasvatuksen toteuttaminen ja työntekijänä vuorohoidossa.

Hankkeen tuloksista julkaisu

Hanke avaa vuorohoidon maailmaa siitä kiin-

nostuneille myös Keski-Suomen ulkopuolella hankkeessa julkaistavan Osaamista vuorohoitoon -julkaisun kautta. Julkaisun teksteissä paneudutaan vuorohoitoon muun muassa varhaiskasvatusta ohjaavien asiakirjojen, johtamisen ja kasvatusyhteistyön valossa. Julkaisusta löytyvät myös edellä mainitut vuorohoidon raamit. ”Vuorohoidon erityis-kysymyksiin paneutuvaa kirjallisuutta ei ole ollut aiemmin saatavilla”, toteaa julkaisun toimittaja Kaisa Malinen. ”Kuten laajemminkin tässä hankkeessa, haluamme julkaisun myötä lisätä ymmärrystä ja keskustelua siitä, mitä varhaiskasvatuspalvelun järjestäminen varhaisaamuisin, iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja juhlapyhinä tarkoittaa lapsen, perheen, henkilöstön ja palvelunjärjestäjien näkökulmasta”, hän jatkaa. Julkaisu tulee ilmaiseksi ladattavaksi hankkeen nettisivuille vuoden 2016 lopussa.

Hankkeen työntekijät ovat kuulleet henkilöstön ja esimiesten viestit vuorohoitoon keskittyvän hankkeen tarpeellisuudesta. ”Olemme saaneet runsaasti yhteydenottoja vuorohoidon piirissä työskenteleviltä varhaiskasvatuksen ammattilaisilta eri puolilta Suomea. On toivottu jatkoa OHOI-hankkeelle tai muuta vastaavaa mahdollisuutta oman ammatillisuuden ja työhyvinvoinnin kehittämiseen vuorohoidossa työskentelyn näkökulmasta. Etsimmekin parhaillaan keinoja laajentaa tätä tärkeänä koettua kehittämistyötä”, kertoo projektipäällikkö Ulla Teppo.

Lisää yhteistyötä

OHOI-hanke vahvisti ymmärrystä siitä, että vuorohoidon parissa työskentelevien – niin esimiesten kuin henkilöstön – olisi tärkeää tehdä tulevaisuudessa entistä enemmän yhteistyötä sekä omassa kunnassa että yli kuntarajojen. Vaikka arkinen aherrus voi olla kiireistä ja ennakoiमतonta, yhteistyö voi kantaa hedelmää, joka vahvistaa osaamista ja työhyvinvointia, ei vain vuorohoidossa vaan varhaiskasvatuksessa kaikkienensa.

Kirjoittajat työskentelevät asiantuntijoina OHOI-hankkeessa Jyväskylän ammattikorkeakoulussa.

Mikä OHOI-hanke?

Kaksi vuotta kestänyt OHOI - Osaamista vuorohoitoon -hanke päättyy vuoden 2016 lopussa. Mukana on ollut 21 Keski-Suomen kuntaa ja yhteensä 30 yksikköä, joissa on valmius tarjota vuorohoitoa joko laajennetuin aukioloajoin tai myös öisin, viikonloppuisin ja juhlapyhinä. Kaksi kolmasosa mukana olevista yksiköistä on päiväkoteja, muut perhepäivähoitoyksiköitä. Hanketta on rahoittanut Euroopan sosiaalirahasto ja toteuttajina ovat olleet Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Jyväskylän yliopisto. Hankkeen tavoitteena on ollut vuorohoidossa työskentelevien varhaiskasvattajien työhyvinvoinnin edistäminen osaamista kehittämällä. Lastenhoitajia hankkeen ohjausryhmässä on edustanut Suomen Lastenhoitoalan Liitto SLaL ry ja lastentarhanopettajia puolestaan Lastentarhanopettajaliitto LTOL. Mukana ovat olleet myös Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lisätietoja hankkeesta ja hankkeessa tuotettuja materiaaleja löytyy nettisivuilta www.jamk.fi/ohoi.

Seuraa Suomen Lastenhoitoalan Liittoa Facebookissa ja Instagramissa. SLaL:n kaverina saat tietoa tuoreeltaan ajankohtaisista ja hyödyllisistä asioista sekä liiton toimintaan liittyvistä tapahtumista.

